

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

1. Σκοπός και Στόχοι

Στο Τμήμα Ψυχολογίας συγκροτείται και λειτουργεί Επιτροπή Ερευνητικής Δεοντολογίας (ΕπΕΔ) με σκοπό τη διασφάλιση των αρχών ερευνητικής δεοντολογίας κατά τη διεξαγωγή ψυχολογικής έρευνας από τα μέλη ΔΕΠ/ΕΔΙΠ/ΕΤΕΠ, από τις φοιτήτριες/τους φοιτητές όλων των βαθμίδων σπουδών (προπτυχιακών, μεταπτυχιακών, διδακτορικών), όταν απαιτείται, από τους μεταδιδακτορικούς ερευνητές και τους επιστημονικούς συνεργάτες του Τμήματος.

Ειδικότερα, η ΕπΕΔ: (α) λειτουργεί συμβουλευτικά και προβαίνει σε συστάσεις, όταν απαιτείται, σχετικά με την τήρηση των αρχών της ερευνητικής δεοντολογίας σχετικά με τα υποβληθέντα ερευνητικά πρωτόκολλα, (β) ενημερώνει και απαντά σε ερωτήματα των ενδιαφερόμενων ερευνητών και των φοιτητών προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου σχετικά με το περιεχόμενο και τους τρόπους διασφάλισης του κώδικα ερευνητικής δεοντολογίας, (γ) επιμελείται την επικαιροποίηση του παρόντος Εσωτερικού Κανονισμού λειτουργίας της ΕπΕΔ, και (δ) εισηγείται σε περιπτώσεις μη τήρησης των αρχών της ερευνητικής δεοντολογίας, εφόσον της ζητηθεί εγγράφως. Οι εκθέσεις της ΕπΕΔ έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα προς τα ενδιαφερόμενα μέρη και εισηγητικό χαρακτήρα προς τη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία είναι αρμόδια για τη λήψη των σχετικών αποφάσεων γνωμοδοτικού χαρακτήρα, όταν απαιτείται. Αν υπάρχουν εκ μέρους της ΕπΕΔ παρατηρήσεις και συστάσεις ως προς την εφαρμογή των αρχών της ερευνητικής δεοντολογίας, ο/η ενδιαφερόμενος/η μπορεί να προβεί σε αναθεώρηση εκείνων των στοιχείων του ερευνητικού πρωτοκόλλου που επισημαίνονται και να επανέλθει εγγράφως προς την ΕπΕΔ. Η Συνέλευση, για όποιες περιπτώσεις ερευνητικών πρωτοκόλλων κρίνει αναγκαίο, παραπέμπει για την τελική γνωμοδότηση περί της τήρησης ή μη των αρχών ερευνητικής δεοντολογίας στην Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

2. Σύνθεση

Η ΕπΕΔ αποτελείται από τέσσερα τακτικά μέλη ΔΕΠ και τέσσερα αναπληρωματικά μέλη. Τα δύο τακτικά μέλη και τα δύο αναπληρωματικά μέλη είναι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ψυχολογίας, ενώ και τα άλλα δύο τακτικά και αναπληρωματικά μέλη προέρχονται από άλλο τμήμα Ψυχολογίας της χώρας ή από Τμήμα με διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο αλλά στο οποίο διδάσκεται η Ψυχολογία και εκπονείται έρευνα στο γνωστικό αντικείμενο της Ψυχολογίας (π.χ. Παιδαγωγικά Τμήματα, ΤΕΦΑΑ, κ.ά.) ή από ερευνητικό ίδρυμα (π.χ. το ΕΚΚΕ). Η προτεινόμενη σύνθεση, η οποία εξασφαλίζει τον ανεξάρτητο χαρακτήρα της ΕπΕΔ, αποφασίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας με κριτήρια την ευρύτερη

δυνατή εκπροσώπηση των κύριων ψυχολογικών κλάδων και τη μεγαλύτερη δυνατή εγγύτητα των μελών της σε θέματα ηθικής/βιοηθικής και ερευνητικής δεοντολογίας.

Η διάρκεια θητείας των μελών της ΕπΕΔ είναι διετής. Μετά τον ορισμό τους, τα μέλη της Επιτροπής συγκροτούνται σε σώμα και ψηφίζουν για τη θέση Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου της Επιτροπής. Σε περίπτωση παραίτησης ενός μέλους της Επιτροπής πριν από τη λήξη της θητείας του, η Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας ορίζει την αντικατάστασή του με διάρκεια μέχρι τη λήξη της καθορισμένης θητείας.

3. Λειτουργία

Η ΕπΕΔ υιοθετεί τον κώδικα δεοντολογίας της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας (www.apa.org/ethics/code/) στην τρέχουσα αναθεωρημένη έκδοσή του. Ο κώδικας αυτός εδράζεται στις αρχές της κοινωνικής προσφοράς (και της αποφυγής πρόκλησης βλάβης), της υπευθυνότητας και αξιοπιστίας, της ακεραιότητας, της δικαιοσύνης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕπΕΔ εισηγείται για την τήρηση ή μη των αρχών της ερευνητικής δεοντολογίας, κατόπιν γραπτής αιτήσεως, για: α) κάθε έρευνα που υλοποιείται στο Τμήμα Ψυχολογίας με επιστημονικώς υπεύθυνο ή επόπτη κάποιο μέλος ΔΕΠ/ΕΔΙΠ/ΕΤΕΠ, διδακτορικό και μεταδιδακτορικό ερευνητή ή επιστημονικό συνεργάτη, β) όσες από τις έρευνες που πραγματοποιούν φοιτήτριες/φοιτητές, στο πλαίσιο πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών απαιτείται να χορηγηθεί εισήγηση της ΕπΕΔ, σύμφωνα με τη γνώμη του επόπτη/της επόπτριας της έρευνας, και εφ' όσον δεν έχει λάβει ανάλογη προηγούμενη εισήγηση άλλης αρμόδια επιτροπής (π.χ. Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του ΕΚΠΑ, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, κ.ά.), και γ) τις περιπτώσεις επώνυμων καταγγελιών περί μη τήρησης των αρχών της ερευνητικής δεοντολογίας από μέλος του Τμήματος Ψυχολογίας.

Τα αιτήματα φθάνουν στην ΕπΕΔ μέσω του αρμόδιου μέλους της Γραμματείας του Τμήματος Ψυχολογίας, το οποίο τα παραλαμβάνει γραπτώς, σε ψηφιακή μορφή, και τα αρχειοθετεί με αριθμό πρωτοκόλλου. Το ίδιο μέλος της Γραμματείας του Τμήματος διατηρεί το αρχείο της Επιτροπής, όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 στη συνέχεια. Οι εισηγήσεις της Επιτροπής συνοδεύονται από επαρκή αιτιολόγηση και τεκμηρίωση και εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Στη συνέχεια, κοινοποιούνται στα ενδιαφερόμενα μέρη γραπτώς (σε ψηφιακή ή/και έντυπη μορφή) μέσω του αρμοδίου μέλους της Γραμματείας του Τμήματος Ψυχολογίας.

Η ΕπΕΔ συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το μήνα, σε προεπιλεγμένη ημέρα που αποφασίζεται κατά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, προκειμένου να εξετάσει τα αιτήματα που έχουν υποβληθεί. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως (μέσω τηλεδιάσκεψης). Θεωρείται ότι η ΕπΕΔ έχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα τρία από τα τέσσερα μέλη της. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρευρίσκεται το αρμόδιο μέλος της Γραμματείας του Τμήματος Ψυχολογίας για την τήρηση των πρακτικών της συζήτησης. Επιπλέον, η Επιτροπή μεριμνά ώστε να απαντάει στα υποβληθέντα αιτήματα σε εύλογο χρονικό διάστημα και, πάντως, όχι αργότερα από 40 ημέρες από την ημερομηνία της υποβολής τους.

Η ΕπΕΔ είναι υπεύθυνη για την έκδοση εισήγησης για όσα αιτήματα υποβάλλονται εκ μέρους των ενδιαφερόμενων μερών και στη μορφή που υποβάλλονται. Τα μέλη της ΕπΕΔ έχουν υποχρέωση να τηρούν εχεμύθεια για τις ερευνητικές προτάσεις που έχουν υποβληθεί και τη σχετική εισήγηση που η ΕπΕΔ εκδίδει.

Η ΕπΕΔ δεν ευθύνεται για την παρακολούθηση της ορθής τήρησης των εγκεκριμένων ερευνητικών πρωτοκόλλων ή για μη συμβατές με τη δεοντολογία συμπεριφορές, οι οποίες δεν έχουν περιέλθει στη γνώση της επειδή δεν συμπεριλήφθηκαν εξ αρχής στα υποβληθέντα αιτήματα.

4. Έγγραφα–Αρχείο

Η ΕπΕΔ τηρεί σε ψηφιακή μορφή: (α) αρχείο εισερχόμενης και εξερχόμενης αλληλογραφίας, (β) αρχείο πρακτικών των συνεδριάσεών της, (γ) αρχείο υποβληθέντων αιτημάτων, (δ) αρχείο εισηγήσεων σχετικά με τα υποβληθέντα αιτήματα, και (ε) αρχείο εγγράφων αναφορών περί μη τήρησης της δεοντολογίας/ηθικής που αφορούν σε μέλος/η του Τμήματος Ψυχολογίας.

Η επικοινωνία της Επιτροπής με τα ενδιαφερόμενα μέρη και με τη Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας γίνεται μέσω του αρμοδίου μέλους της Γραμματείας του Τμήματος.

5. Έγκριση και Τροποποίηση του Παρόντος Κανονισμού

Ο παρών Κανονισμός έχει εγκριθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας και δύναται να τροποποιηθεί εφόσον κριθεί αναγκαίο.